

2687-5640

PREMIUM E-JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Yıl / Year : 2021
Cilt / Volume : 5
Sayı / Issue : 15
ss / pp : 327-336

<http://dx.doi.org/pejoss.2141>
Araştırma Makalesi / Research Article
Makale Geliş / Received : 06.07.2021
Yayınlama / Published : 31.08.2021

Doç. Dr. Hakan ALP

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa TBMYO, İstanbul/Türkiye
<https://orcid.org/0000-0001-9696-8902>

Dr. Öğr. Üyesi Hasan YAMAN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa TBMYO, İstanbul/Türkiye
<https://orcid.org/0000-0003-4193-8022>

Öğr. Gör. Kenan SUBAŞI

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Rektörlük, İstanbul/Türkiye
<https://orcid.org/0000-0003-4193-8022>

IGNACIO RAMONET’İN MEDYANIN ZORBALIĞI KİTABINDA YER ALAN KAVRAMLAR ÖZELİNDE ATV SABAH KUŞAĞINDA YAYINLANAN "ESRA EROL'DA VE MÜGE ANLI İLE TATLI SERT" İSİMLİ PROGRAMLARIN ANALİZİ

Özet

Ignacio Ramonet’in kitabında Tele-Çöplükler olarak adlandırdığı realite programları Avrupa ve Amerika’da 1990’da denenmeye başlanmış ve 1990’ların sonuna gelindiğinde ise en çok izlenen televizyon formatları arasında yerini almıştır. 2000’li yılların başlangıcından itibaren ülkemizde de televizyon yapımcılarının en gözde formatı haline gelmiştir. Bu analizde Ignacio Ramonet’in “Medyanın Zorbalığı” adlı kitabındaki “Medyatik Mesihçilik, Medyatik/Politik Zaman, Tele Mahkemeler ve Tele-Çöplük” kavramları ile ATV sabah kuşağı “Esra Erol’da ve Müge Anlı İle Tatlı Sert” programları ve Pierre Bourdieu’nun “Televizyon Üzerine” adlı kitabında yer alan “Fast-Thinker ve Medya Entelektüeli” kavramlarıyla bu programlardaki uzmanlar incelenecektir. Örneklem olarak ülkemizde yayınlanan realite programları arasında en çok reytinge sahip olduğu için bu iki program seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Tele-Çöplük, Medyatik Mesihçilik, Medyatik/Politik Zaman, Fast-Thinker, Medya Entelektüeli

ANALYSIS OF THE PROGRAMS TITLED "ESRA EROL'DA AND MÜGE ANLI İLE TATLI SERT" BROADCAST ON ATV SABAH SPECIAL CONCEPTS IN THE BOOK OF MEDIA BULLYING BY IGNACIO RAMONET

Abstract

Reality programs, which Ignacio Ramonet called Tele-Trash in his book, started to be tested in Europe and America in 1990, and by the end of the 1990s, they took their place among the most-watched television formats. Since the beginning of the 2000s, it has become the most favorite format of television producers in our country, too. In this analysis, ATV morning generation programs "Esra Erol and Müge Anlı ile Tatlı Sert" with the concepts of "Mediatic Messianism, Mediatic/Political Time, Tele-courts and Tele-Trash" in Ignacio Ramonet's book "Bullying of the Media" and the experts in these programs with the concepts of "Fast-Thinker and Media Intellectual" in Pierre Bourdieu's book "On Television" will be examined. As a sample, these two programs were chosen for that they have the highest ratings among the reality programs broadcast in our country.

Keywords; Tele-Trash, Media Messianism, Media/Political Time, Fast-Thinker, Media Intellectual

1. Giriş

Dünyada 1990'lı yılların hemen başlarında başlayan ve televizyondaki gücünü iyice arttıran realite programları ülkemiz televizyonlarında da 2000'li yıllarda yerini almış ve günümüze kadar izlenme oranlarını istikrarlı bir şekilde korumuştur. Türk televizyonculuğu açısından değerlendirildiğinde, realite programları özellikle kadın kuşağı diye adlandırılan sabah saatlerinde veya ana haberlerden hemen önce yayınlanmaktadır. Müge Anlı ile Tatlı Sert programı saat 10.00-12.30 ve Esra Erol'da programının yayın saati ise 16.20-19.00'dır.

Realite programları tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de insanların normalde televizyonlarda görmeye alışkın olduğu siyasetçiler, oyuncular, sunucular, iş adamları vb. yerine öznesine kimsenin tanımadığı halktan insanları alır. Programı izleyen kişiler kendileri gibi olduklarını düşündükleri kişileri ve kendisinin de sahip olduğu veya olma olasılığı olabilecek sorunları izler. Programda konuşanlar ve konuşulanlar gerçek kişi ve olaylardır. Hem programa katılanların hem de izleyicilerin bu programların kamera ile kaydedildiği gerçeğinin farkında olmadıkları izlenimi oluşmaktadır. Her ne kadar konuklar ve konuşulanlar gerçek olsa bile televizyonun kendi gerçekliğini kendisinin yarattığı söylenebilir. Programlar isimlerindeki "realite" sıfatını programların bu özelliklerinden alsa bile diğer yandan da bu programların bir de "şov" kısmı vardır. Temel olarak programların gösterildiği mecra saf gerçeklikten uzaktır. Ayrıca bu programların içerisinde anlatımı güçlendirmek için sıkça kurgulanmış kısa videolar (VTR) gösterilmekte ve sunucunun yönlendirmesi vasıtasıyla videoların bir akış içerisinde sunulduğu görülmektedir. Her ne kadar programın içerisinde işlenen konular ve konuklar saf gerçek olsalar bile McLuhan'ın "araç mesajın kendisidir" bağlamından bakıldığında gerçek olmadıkları söylenebilir. "Kameralar yokmuşçasına insanların davranışlar sergilemesi kameraların olmadığı anlamına gelmez. İzleyicinin böyle bir yanılsamaya kapılmasını sağlayan kamera-gözün davranışlarıdır. Çünkü bu programların kayıtları esnasında çok sayıda kamera çekim yapmaktadır, fakat program içerisinde yer alan bireyler hiçbir şekilde kameralarla göz teması kurmamaktadır. Dolayısıyla izleyici ile izlenen arasında ortaya çıkan bu ilişkide kameraları yok sayan, elbette yapımcıların yönlendirmesiyle, izlenen kişidir. İzlenen ile izleyen arasındaki ilişki; izlendiğini bilen, izlenmeyi arzulayan ve bunu yok sayan teşhirci ile izlediğinin bilinmesini istemeyen ve izlemeyi arzulayan röntgeni arasındaki ilişkiye benzemektedir (Göker, 2011: 262).

Bu süreç izleyici açısından da benzer bir biçimde ilerlemektedir. Stüdyodaki kişiler ve olaylar izleyiciler tarafından saf gerçeklik olarak algılansa bile kameraların ve kurgulanmış görüntülerin varlığı bu büyüğü bozmaktadır.

Realite programlarında işlenen konuların temel olarak; cinayet, kayıp insanların izini sürmek, çocuk istismarları, taciz, tecavüz, adam kaçırmaya, faili meçhul, dolandırma, çocuk kaçırmaya ve hırsızlık gibi vakalar üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Sosyolojik açıdan değerlendirildiğinde, toplumun yaşadığı sorunların çözümünü kamusal otoriteden veya anayasal kurumlardan değil de realite programlarından beklemesi üzerinde düşünülmesi gereken bir olgudur. “Müge Anlı İle Tatlı Sert programı çözüme kavuşturduğu/aydınlattığı olayların sayısıyla özellikle önemli bir noktadadır. Bu programın 11 yıllık yayın hayatında 21 Haziran 2019 tarihi itibarıyla 2753 kayıp kişi bulunmuş; 762 ailenin birbirlerine kavuşması sağlanmış; 137 cinayet dosyası canlı yayında aydınlatılmıştır (Küçükcan, 2019: 11-34).”

Esra Erol'da, 31 Ağustos 2015 tarihinde evlilik programı olarak başlayıp, 29 Nisan 2017'de Türkiye'de alınan bir kararla izdivaç programlarının yasaklanmasından sonra Esra Erol konsepti değiştirerek programı izdivaç programından hayatın içini alan bir konsepte çevirmiştir. “Esra Erol'da programının çözüme kavuşturduğu vaka sayısı 4 yılda 356 kayıp kişisini bulmuş, 103 ailenin birbirine kavuşmasını sağlamış, 49 cinayet dosyasını canlı yayında aydınlatmıştır (Çavdar, 2019: 368-383).”

Örneklem olarak ele alacağımız iki program, günümüzde realite programları arasında hem en fazla izlenme oranına sahip ve hem de yayın süresi olarak diğer programlardan daha uzun süreli programlardır. Ignacio Ramonet'in “Medyanın Zorbalığı” adlı kitabındaki “Medyatik Mesihçilik, Medyatik/Politik Zaman, Tele Mahkemeler ve Tele-Çöplük” kavramları ve Pierre Bourdieu'nun “Televizyon Üzerine” adlı kitabında yer alan “Fast-Thinker ve Medya Entelektüeli” kavramlarıyla bu programlar ve programa katılan uzmanlar incelenecektir.

2. Medya ve Toplum

Medyayı bir “ideolojik mücadele alanı” olarak gören Althusser bu “ideolojik mücadele”yi baskı aygıtları (ordu, polis, mahkemeler) ve ideolojik aygıtlar olmak üzere ikiye ayırır. Medya Althusser'e göre aile, okul, kilise, sendikalar gibi ideolojik devlet aygıtlarından biridir. Birinci baskı ile iktidarın egemenliğini saptarken, diğeri rıza ile bu egemenliği sürdürür. Althusser baskı aygıtının tümüyle kamusal alanda zor kullanarak işlediğini, ideolojik aygıtın ise, hem kamu, hem özel alanda, ideolojii kullanarak işlev gördüğünü ifade eder. (Althusser, 1989: 145.)

“Medya toplumsal bir amaca hizmet etmekte, insanların zihinlerini, hükümetlerine ve daha genel kapsamda toplumsal, ekonomik ve politik düzenin düzenlemelerine erdemli bir bağlılık gösterecek biçimde eğitmektir.” (Chomsky, 1999: 27)

Kitle iletişim araçları kamu adına, kamu için gerçeği ve doğruyu aradığını, sunduğunu ve aktardığını her fırsatta belirterek yayın faaliyetlerini yerine getirmektedirler. Chomsky'e göre ise kitle iletişim araçları böyle bir anlayışla hareket etmemektedirler. Yani medya halkı bilgilendirme, kamu yararını savunma, ön planda tutma gibi bir kaygı taşımamaktadır.

Realite programları açısından değerlendirdiğimizde de durumun bu süreçten çok bağımsız olmadığı görülmektedir. Realite programları toplumsal anlamda yozlaşmanın ve iletişim eksikliğinin en fazla fark edildiği programların başında yer almaktadır. Yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü kuvvet olarak ortaya çıkan medyanın özellikle bu tarz programları topluma dayatmasının yozlaşmaya yol açtığı ortadadır.

3. Medyatik Mesihçilik Ve Tele-Çöplük

Ignacio Ramonet “Medyanın Zorbalığı” adlı kitabında televizyonun bugün içerisinde olduğu buhranın nedenini iki temel nedene dayandırmaktadır. Bu nedenlerden ilki medyadaki satın almaların, birleşmelerin, tekelleşme ve gruplaşmaların hızlanarak artması ve buna bağlı olarak ana akım medyada faaliyet gösteren televizyonlarının hemen hemen hepsinin büyük holdinglerin bir parçası olmasıdır. Ramonet’in ifadesiyle büyük birleşmeler, açgözlü yeni medya patronlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ramonet, söz konusu durumun Avrupa’da giderek reklama daha fazla bağımlı hale gelen, buna karşın özgürlüğünü hala korumaya çalışan birkaç televizyon kanalının da bundan böyle dünyanın bu açgözlü yeni efendilerinin hedefi haline gelmesine neden olacağını ifade etmektedir.

Televizyonun bir kitle iletişim aracı olarak asıl görevinin insanlara haber iletmek olduğunu söyleyebiliriz. Televizyon kanalları bir yandan toplumsal düzenin inşası açısından temel bir enstrüman olarak varlığını sürdürürken diğer yandan bilginin hızlı ve özgürce dolaşımına olanak sağlayarak demokratik bir toplum anlayışına katkıda bulunmaktadır.

1990’lı yıllarla beraber gücünü giderek arttıran realite programlarının ait olduğu kanalların patronlarının zihinlerindeki büyük endüstriyel şemada, bilgi ve haber her şeyden önce bir mal olarak ele alınmaktadır. Bu bakış açısının medyanın demokratik tartışmaya zenginlik kazandırmak olan temel misyonunun tersi bir yapılanmayı temel aldığı söylenebilir.

Ramonet, televizyonun asıl görevi olan yani yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü güç olma özelliğini kaybettiğini vurgulamaktadır. Televizyon yayıncılığındaki bu dönüşümün temelini, medya patronlarının daha çok kar elde etme hırsları olduğunu vurgulamaktadır. Bu süreç her yeni yayın döneminde medya patronlarının, yayın akışlarına haber programları yerine realite programları dâhil etmelerine yol açmıştır.

Televizyonun günümüzde bir başka tanımının eğlence kutusu olduğu vurgulanmaktadır. Türkiye’de faaliyet gösteren televizyonların yayın akışı da bu kavramsallaştırmayı doğrular niteliktedir. 2000’li yılların hemen başında özel televizyonların yaygınlaşmasıyla beraber ortaya çıkan Televole gibi magazin içeriklerine, zamanla evlendirme programları ve ardından da realite programlarına eklenmiştir. Ele aldığımız örneklerden “Esra Erol’da” adlı programı bugün her ne kadar toplumsal olayları inceleyen bir program gibi görünse de 2015’te evlilik programı olarak başlayıp, 2017’de realite programına evrilmiştir.

Ramonet kitabındaki “Tele-Çöplük” kavramını incelediğimiz iki program ile örtüştürmek mümkündür. Ramonet, “Tele-Çöplük” olduğu düşündüğü televizyon programlarının yapılaş biçimini, televizyonda stüdyolara çağrılan izleyiciler önünde canlı olarak gerçekleştirilen programlar (realite) olarak tanımlar. Bu programların canlı olarak yapılması önemlidir çünkü bu izleyicide “gerçek” etkisi oluşturur. İzleyici izlediği görüntünün bir televizyon programı olduğunun farkında değildir ve kendisini gerçek bir mahkemede olarak hayal eder. Makalemiz kapsamında incelediğimiz iki program da canlı olarak yayın yapmaktadırlar.

Ramonet, Tele-Çöplük olarak isimlendirdiği programların içeriğinde ise toplumsal acıları gösteriye dayalı bir yöntem olarak nitelendirir. İlk başladığı yıllar ekonomik krizin ve sıkıntının yol açtığı karabasanlara karşın, keyifli bir şeyler sunan reality showlar, birkaç yıldır insanların boşalmasını, rahatlamasını sağlayan program niteliği kazandı. Televizyonda bundan böyle televizyon filmleri, spor, oyunlar ve tele- çöplük denilen, kitlelerle iletişim kurmada kabalığı ve bayağılığı temel alan programlar açıkça ağır basmaktadır. Ramonet, bu programların, ensest, zina, küfür, fiziksel kavgaların işlendiği ve dekolte giyinmiş kadınların

sundukları programlar olarak nitelendirir. İçerik tanımlamasına baktığımızda örneklem olarak ele aldığımız iki programda işlenen konular; cinayet, kayıp insanların izini sürmek, çocuk istismarları, taciz, tecavüz, adam kaçıрма, faili meçhul, dolandırma, çocuk kaçıрма ve hırsızlık gibi vakalardır. “Şiddetin ve suçun medya organları aracılığıyla izleyicilere yansıtılması meselesi, bu tür yayın içeriğinin toplumdaki saldırganlığı ve şiddet eğilimini arttırdığı, dolayısıyla suç oranlarında artışa neden olduğu yönünde bir ön kabulde değerlendirilmektedir. Ancak araştırmalar, bu ön kabulün sanıldığı kadar isabetli bir yoruma götürmediğini ortaya koymaktadır; zira “saldırganlığı beslemek” dışında ayrıca “şiddete karşı duyarsızlık” ile “anlam dünyası bozukluğu ve mağduriyet korkusu” da şiddet içerikli yayınları izlemenin sonucu olarak tespit edilmiştir (Küçükcan, 2019: 165-182).”

4. Araştırma

“Esra Erol’da” programının 7 Mayıs 2021 tarihindeki programında işlenen konular; kız kaçıрма, boşanma, çocukları terk etmek, yasak ilişki, DNA testi, kayıplar ve aldatmadır. Müge Anlı İle Tatlı Sert programının 7 Mayıs 2021 tarihindeki programında işlenen konular; Adam Öldürme, kız kaçıрма, kayıp, faili meçhul, yasak ilişki, tehdit ve yasadışı kumardır. Program boyunca birbirine küfreden, birbirinin üzerine yürüyen, ağlayan, bağırان ve yüksek sesle birbirini dinlemeyen karakterler vardır.

Program	Yayın Tarihi	İşlenen Konular
Esra Erol’da	07.05.2021	Kız kaçıрма Boşanma Çocuklarını terk eden anne Yasak ilişki DNA testi Kayıp kişiler Aldatmadır
Müge Anlı İle Tatlı Sert	07.05.2021	Adam Öldürme Kız kaçıрма Kayıp Faili meçhul Yasak İlişki Yasadışı kumar Tehdit

Tablo 1: Esra Erol’la ve Müge Anlı İle Tatlı Sert programının konuları.

“Televizyonda şiddetin gösterimindeki bir diğer nokta ise şiddetin gösteriminin nicel çokluğunun, saldırgan davranışın normal olduğu düşüncesini desteklemesidir. Televizyon dünyayı olduğundan daha kötü sunarak daha tedirgin ve kaygılı hale gelen kişileri otoritelere, kapalı topluluklara ve diğer polis-devleti uygulamalarına destek vermeye daha gönüllü olmaya itmektedir. Kişi televizyonda ne kadar şiddet görürse kendini o kadar tehdit altında görmektedir (Kaya, 2011: 191-211).”

Ramonet, Tele-Çöplük bölümünde bu tür realite programlarının yayınlandıkları hem Amerika Birleşik Devletleri hem de Avrupa ülkelerinde çok fazla talep gördüğünü ve bu talebin temel sebebinin ise izleyen kişilerin bu içerikleri saf gerçeklik olarak gördüğünü izlerken kameraların farkında olmadan izlediğini anlatmaktadır.

Sıra	Dizi/Program	Yayıncı
1	ARKA SOKAKLAR	KANAL D
2	KIRMIZI ODA	TV8
3	ESRA EROL’DA	ATV
4	HAVA DURUMU	ATV
5	FOX ANA HABER	FOX
6	MÜGE ANLI İLE TATLI SERT	ATV
7	ARKA SOKAKLAR (ÖZET)	KANAL D
8	N. HATİPOĞLU İLE İFTAR	ATV
9	GÜLDÜR GÜLDÜR SHOW	SHOW TV
10	ATV ANA HABER	ATV

Tablo 2: 7 Mayıs 2021 tarihli TOTAL reyting sonuçları.

Sıra	Dizi/Program	Yayıncı
1	KIRMIZI ODA	TV8

2	FOX ANA HABER	FOX
3	ARKA SOKAKLAR	KANAL D
4	GÜLDÜR GÜLDÜR SHOW	SHOW TV
5	ESRA EROL'DA	ATV
6	GÜLDÜR GÜLDÜR SHOW (ÖZET)	SHOW TV
7	HAVA DURUMU	ATV
8	MÜGE ANLI İLE TATLI SERT	ATV
9	PAYİTAHT ABDÜLHAMİD	TRT 1
10	KUZEYİN OĞLU VOLKAN KONAK	STAR TV

Tablo 3: 7 Mayıs 2021 tarihli AB reyting sonuçları.

Reyting sonuçlarından da anlaşılacağı gibi her iki program da oldukça fazla izlenmektedir. Programın içinde işlenen konular ne kadar uç noktalara giderse o kadar reyting artıyor ve medya o kadar reklam geliri elde ediyor. 9 Ocak 2019 tarihinde yayınlanan Müge Anlı İle Tatlı Sert programında işlenen konu tüm Türkiye'nin gündeminde uzun bir süre yer tutan Palu soyadlı ailenin hikâyesiydi. Program sonrası toplumun tüm kesimleri tarafından takip edilen olayda; ailenin babasının işlemediği cinayeti üstlendiğine, annesinin kızı ve torununu öldüren damadına yardım ettiğine, damadın tecavüz, gasp ve dolandırıcılıktan sabıkası olduğuna, evin büyük oğlunun damada yardım ettiğine, diğer oğlunun ise tüm olanlardan haberdar olduğuna ve izlediğine ve son olarak da iki çocuğun akıl sağlıklarını kaybetmelerine tanık olunmuştu. Tüm bu yaşananlar günlerce televizyon ekranlarında yer aldı ve reyting sıralamalarında en üst sıralarda yer aldı. Yayınlanan her programın gün bazında ikinci olduğu gözlenmiştir.

5. Medyatik Gerçek, Tele-Mahkemeler Ve Politik/Medyatik Zaman

Zaman içerisinde televizyon geniş kitlelerin güvenini kazanmıştır. Birçok araştırmada "Aynı olay hakkında basın, radyo ve televizyon farklı şeyler söylerse, en çok hangi medyaya inanırsınız?" sorusu sorulduğunda, çoğunlukla televizyonun adı ön plana çıkmaktadır. Ramonet, televizyonun ürettiği gerçekliği medyatik gerçeklik olarak adlandırmıştır.

Televizyon aracılığıyla gerçeklerin yeniden üretildiği realite programlarının topluma söyledikleri psikolojik ve sosyolojik açıdan gerçek olarak algılanmaktadır. Gerçeğin ne olduğu birey tarafından sorgulanmamaktadır. Özellikle realite programlarında kitlelere suçlu olarak gösterilen kişilerin suçlu, masum olarak gösterilen kişilerin de masum olarak kabul edildiği görülmektedir.

Tele Mahkemeler bölümünde politik zaman ve medyatik zaman kavramları bahseden Ramonet, politik zamanın, demokrasinin kurucularının isteğine uygun olarak, tutkuların yatışmasını, aklın ağır basmasını sağlamak için yavaş ilerlemesi gerektiğini oysa medyatik zaman hızının en ileri noktasına, sıcağı sıcağına anında gazetecilik noktasına ulaşmış durumda olduğunu söylemektedir. Bu, farklı iki zamansallığın çatışması çok tehlikeli

durumların ortaya çıkmasına neden olabilir. Özellikle süreç özelinde yabancı düşmanlığı, ırkçı düşünceler ortaya çıkınca durum çok daha tehlikeli bir hale gelmektedir.

25 Nisan 2019'da Müge Anlı ile Tatlı Sert programına katılan bir aile kızlarının kaçırıldığını söyler ve bir kişinin adını verip ondan şüphelendiklerini iddia ederler. Müge Anlı'nın konuyu incelemeye başladığı programda; güvenlik kamera kayıtları, kaçırıldığı iddia edilen kadının telefon konuşmaları, mesajlaştığı kişiler ve telefonda gelen sinyalin nereden geldiğine dair bilgiler paylaşılır. Program boyunca ortaya atılan iddialardan dolayı kadını o kişinin kaçırdığına hem stüdyodaki hem de ekran başındaki seyirciler ikna olur. Müge Anlı'nın ısrarlı tutumu sonucunda kadını kaçırdığı iddia edilen kişi güvenlik güçleri tarafından yakalanır. Program boyunca stüdyoda yer alan seyircilerin sürekli olarak programa alkışla eşlik ettikleri görülmektedir. Canlı yayında tutuklanan kişinin görüntüleri hiçbir süzgeçten geçmeden dakikalarca gösterilir. Ancak birkaç gün sonra kaçırıldığı iddia edilen kadın polise verdiği ifadeyle aslında kendi isteğiyle kaçtığını açıklar ve bu ifade sonrasında adam serbest bırakılır. Ancak programın sunucusu ve izleyicilerin ortaya çıkan bu duruma inanmama halleri devam eder. Televizyon kendi gerçekliğini hem sunucuya, hem de stüdyodaki izleyiciye dayatmıştır.

6. Fast-Thinker Kavramı

Pierre Bourdieu'nun "Televizyon Üzerine" adlı kitabında değindiği Fast-Thinker kavramını, herhangi bir konu hakkında anında düşünüp, yorumlayıp konu hakkında fikir beyan edebilecek kadar zeki olan ve konu hakkında uzun uzun çıkarımlarda bulunabilecek medya entelektüeli olarak adlandırabiliriz. Bu kişiler ister uzmanlığı dâhilinde olsun ister olmasın her konu hakkında konuşabilecek donanımına sahip olduklarını düşünürler. Entelektüel olmaları bilgi birikimlerinden değil her konu hakkında yorum yapabilecek kadar yetenekli bireyler olmalarından gelmektedir. "Fast-thinker"lar medyanın eğitilmiş insan havuzu içinden seçmiş olduğu (aynı zamanda kendilerinin de görsel alana çıkmak için canla başla çabaladığı unutulmasın), ağız iyi laf yapan, demagojiyi düstur edinmiş ve gerektiğinde kamuoyunun ahlak bekçisi kılığına girmeye hazır bireylerden oluşur. fast-thinker'ların görevi izleyicilerine kalıp halinde fikirler bombalamaktır. Bu bombalama tabiri caizse yıldırım hızında olmalıdır ki alıcı en ufak bir düşünme fırsatını dahi yakalayamasın. Böylece ucu bucağı olmayan bir karışıklık kumpanyası oynanır televizyonlarda ve bu kumpanya da zihinleri delinmiş kamuoyunun izlenme oranlarıyla daha da çoğalır (Bourdieu, 1997)."

Müge Anlı'nın programındaki uzmanlar zaman zaman değişmektedir. Programda uzman olarak fikirlerini beyan eden kişiler avukat, adli tıp uzmanı ve psikiyatrist unvanına sahip kişilerdir. Esra Erol'da programın uzmanı ise avukat unvanına sahiptir. Ancak her iki programın uzmanları da kendi uzmanlık alanları ile ilgili görüşleri sorulduğu zaman fikirlerini beyan etmemektedir. Her gelen konu/konukla beraber olayın ne olduğundan bağımsız gayet kişisel fikirlerini stüdyoda ki seyircilerden farksız olarak beyaz etmektedirler. Kocasını ile sorunları olan kadına, "aman sende boşan şu adamdan be", "bence amcası öldürdü", "ben kaç yaşındayım senin yalan söylediğini anlarım ben", "karın kaçmış başka adama koşma artık peşinden" gibi kişisel uzmanı olduğu konuların çok dışında konularda yorum yapabilmektedirler. Fikirlerinin kabul edilmesi için ısrarcı olabilmekte ve seyirciden alkış geldiği anda uzmanlık görevini gerektiği gibi yaptığı algısına sahip olmaktadır. "Bir kadın da hamile kaldığında aynı bir kedi gibi köpek gibi yanındaki eşiyile ilgilenmez. Çünkü doğa ona diyor ki hamileliğine sahip çık önce şeklinde bir açıklamada bulunan sunucu kadınıla hayvanı aynı kıyasta karşılaştırmıştır. Buna ek olarak avukat uzman da "5 aylık hamile bir kadın nasıl bir yeni erkek arkadaşına merhaba der?" şeklinde kadın sanığa serzenişte bulunmuştur. Buna ek olarak diğer Uzman Doktor Şevki Bey de "kızım sen 3.bir kişiyle evlenen bir kızsın sen becerikli kızsın." Şeklinde bir ifadeyle bulunarak kadının bir seferden fazla kez evlenmesinin aşağı bir durum olduğunu alaycı bir tavırda belirtmiştir. Bunun yanı

sıra kendisini kuma yapmayı düşündüğünü açıkça belirten erkeğe kimse itiraz etmemiş kadına yüklenerek “kuma yapacak seni bak” şeklinde tehdit edilmiştir (Çavdar,2019: 368-383).”

7. Sonuç

1990’ların başından itibaren tüm dünyada televizyonların büyük iletişim grupları tarafından satın alınıp devasa ölçekli medyalar içerisinde konumlandırılmasından sonra medya patronlarının daha fazla kar edebilmek için farklı yollar arayışında oldukları görülmektedir. Bu farklı arayışlar televizyonda kendisini eğlence odaklı programlar olarak göstermiştir. Televizyonun icat edilmesinden beri üstlenmiş olduğu vatandaşlara "dördüncü güç" olarak, ilk üç gücün (yasama, yürütme, yargı) kötüye kullanılmasına karşı başvurulabilecek bir güç, gerçek bir demokratik denetimin güvencesi olmaktan çıkıp yerini televizyon filmlerine, spor oyunları, magazinler ve realite programlarına bırakmıştır.

Ramonet’in Tele-Çöplük olarak adlandırdığı programlara her ülkede olduğu gibi bizim ülkemizin televizyonlarında kendisine yer buldu. 2000’li yılların ortasında başlayıp daha sonra yapılan yasal düzenlemeler sonrasında yenilenmiş versiyonları ekranların kadın kuşağını doldurmaktadır. Başladığı günden itibaren izlenme oranlarını her geçen gün arttırmayı başarmıştır. İncelediğimiz örnekler yıl boyunca neredeyse yayınlandığı her gün en çok izlenenler listesinde ilk 10’a girmeyi başarmıştır lakin günümüzde geleneksel medyanın izlenme oranları giderek düşmekte ve yerini yeni medyaya bırakmaktadır. Z kuşağı olarak adlandırılan yeni kuşak geleneksel medya ile bağları iyice kopmuş durumda ve hali hazırdaki izleyicisini de gün geçtikçe kaybetmektedir. Tele-Çöplük olarak nitelendirdiğimiz bu programlar reyting sonuçlarına bakıldığında çokça izlendiği görülse de aslında televizyon seyircisi hızla azalmakta ve bu bağlamda bu programların izleyici sayısı da hızla düşmektedir. Bu durumun sonucunda açgözlü medya patronları artık geleneksel medya yayıncılığından istedikleri gibi karlar elde edememektedir.

Kaynakça

- Althusser, L. (1989). İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bourdieu, P. (1997). Televizyon Üzerine. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Chomsky, N. (1999). Medya Gerçeği, İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık.
- Çavdar, C. (2019). Gündüz Kuşağı Kadın Programlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadın Temsili. Selçuk İletişim, 368-383.
- Göker, G. (2011). Tele-Yaşamlar: Gerçeklik Ve Kurgu Bağlamında Türkiye’de Realite Programlar. Global Media Journal TR Edition, 261-282.
- Kaya, S. (2011). Sahibinden Satılık Korkular: Kadının Korkutulan Özne Olarak İnşasında Medyanın Rolü Fears for Sale from the Owner: The Role of Media in the Construction of Women as the Frightened... Sos. Bil. D., 191-211.
- Küçükcan, Ö. U. (2019). Şiddetin ve Suçun Kamusallaşması: Reality Showlar ve. Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, 165-182.
- Küçükcan, Ö. U. (2019). Medya Sarkacı: Kurgu ile Gerçeklik Arasında Suç. Türk Dünyası Araştırmaları, 11-34.
- Ramonet, I. (2000). Medyanın Zorbalığı. İstanbul: Om Yayınevi.

İnternet Siteleri

Müge Anlı ile Tatlı Sert Programı 25 Nisan 2019 URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=Y5GJo50xhc8> Erişim Tarihi: 04.06.2021

Esra Erol'da Programı 7 Mayıs 2021 URL:

https://www.youtube.com/watch?v=_Q966Tocwwo Erişim Tarihi: 04.06.2021

Müge Anlı ile Tatlı Sert Programı 7 Mayıs URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=zeL8bUjHrtE> Erişim Tarihi: 04.06.2021

7 Mayıs 2021 tarihli TOTAL reyting sonuçları URL:

<https://www.cnnturk.com/magazin/reyting-sonuclari-7-mayis-2021-arka-sokaklar-kirmizi-oda-reytingleri> Erişim Tarihi: 04.06.2021

7 Mayıs 2021 tarihli AB reyting sonuçları URL: <https://www.cnnturk.com/dunya/tek-kelime-ile-kabus-endonezyada-stoklar-bitti-33-olu> Erişim Tarihi: 04.06.2021.